

ע"פ 5681/23 - נח חווא נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים ע"פ 5681/23

לפני:
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט ח' כבוב
כבוד השופטת ר' רונן

המערער: נח חווא

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה ב-
ת"פ 17655-10-22 מיום 12.6.2023 שניתן על ידי
השופט ד' פיש

תאריך הישיבה: כ"ג בכסלו התשפ"ד (6.12.2023)

בשם המערער: עו"ד מני אלביר

בשם המשיבה: עו"ד איתי שהם

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט ד' פיש) ב-תפ"ח 17655-10-22 מיום 12.6.2023, בגדרו נגזר על המערער עונש של 35 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית. זאת, בגין הרשעתו בביצוע עבירות בנשק (החזקה ונשיאה) לפי סעיפים 144(א)+(ב) רישא וסיפא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

עיקרי כתב האישום המתוקן

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, כשנה וחצי עובר לתאריך 3.10.2022, החזיק המערער אקדח טעון במחסנית התואמת לו ובתוכה 6 כדורים. בתאריך 3.10.2022 יצא מביתו כשהוא מחזיק ונושא את האקדח טעון במחסנית ובכדורים, וכשהנשק מוסתר בבגדיו הלך ביחד עם אשתו לכיוון רכבו שחנה בסמוך. שוטרים שהיו בתצפית יזומה על המערער הבחינו בו, הוא הבחין בהם, זיהה אותם כשוטרים והחל לברוח. משצעקו לעברו "עצור משטרה", לא נענה ותוך כדי הימלטותו הוציא את האקדח והחזיקו בידו. זמן קצר לאחר מכן השוטרים השיגוהו, אחד מהם שלף ודרך את נשקו, כיוונו לעברו ודרש כי ישליך את האקדח לרצפה ומיד לאחר מכן נעצר.

משכך, יוחסו למערער עבירות בנשק (החזקה ונשיאה), עבירות לפי סעיפים 144(א)+(ב) רישא וסיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק).

גזר הדין

3. המערער הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות שבכתב האישום המתוקן. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה עונשית.

4. בית המשפט המחוזי ציין בגזר דינו כי המערער פגע משמעותית בערכים החברתיים המוגנים; הגנה על שלום הציבור וביטחונו ושמירה על חיי אדם. בית המשפט אמנם התקשה לעמוד על "רכיב" נסיבות ביצוע העבירה, אולם נקבע שהמערער החזיק בנשק תקופה ממושכת יחסית ונושא באחריות בלעדית בביצוע העבירה, ובלשון הכתוב "ולא חל בעניינו סייג לאחריות פלילית". בנוסף, על אף שהאקדח בו החזיק היה "אקדח הזנקה שהוסב", מדובר בכלי שמסוגל לירות כדור שבכוחו להמית אדם.

5. המערער טען כי מתחם העונש ההולם בעניינו הוא בין מספר חודשי מאסר לבין 12 חודשים. מנגד, המשיבה ביקשה להשית עליו עונש שבין 40-60 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית, בשים לב לתקופה הממושכת במהלכה החזיק בנשק.

6. בית המשפט המחוזי, קבע כי מתחם העונש ההולם את מעשי המערער הוא בין 24 ל-50 חודשי מאסר. וגזר עליו 35 חודשי מאסר בפועל מהם תנוכה תקופת מעצרו; 9 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירות נשק ו/או אלימות מסוג "פשע", למשך 3 שנים; וקנס בסך 3,000 ש"ח.

תמצית טענות הצדדים בערעור

7. לטענת המערער, העונש שנגזר עליו חמור ביותרבנסיבות העניין מאחר שהאקדח שנשא ברשותו היה "אקדח הזנקה" מוסב; בקנה ובבית הבליעה היו פיסות נייר; המערער לא עשה שימוש בנשק והרשעתו במקרה דנן היא הרשעה אחת שלא לוותה בעבירה נוספת; נטען כי מחומר החקירה עולה בבירור כי המערער היה מאויים וחש פחד מוגבר מאחר שהייתה כוונה לפגוע בו, ולא בכדי המשטרה פעלה כדי למנוע פגיעה בו באמצעות "סיכול מודיעיני"; מאז

תחילת מעצרו מוחזק בכלא ועד היום כ"טעון הגנה"; נטען כי בית המשפט המחוזי לא בחן את מדיניות הענישה הנוהגת; בנוסף, לשיטת המערער, הפגיעה בערך החברתי מינורית ומיקומה בתחתית המדרג.

עוד טוען המערער כי לא ניתן משקל נכון והולם למכלול נסיבותיו שאינן קשורות לביצוע העבירה לרבות הודאתו, נטילת אחריות וחסכון בזמן שיפוטי יקר, נסיבות חייו הקשות: המערער יליד 1982 נשוי ואב לשלושה ילדים משתי מערכות נישואין, בנו הצעיר בן שנה; אביו נפטר בהיותו בן 5 שנים, אמו מבוגרת ואובחנה לאחרונה כסובלת ממחלה קשה ועברו הפלילי "רחוק ואינו מאותו סוג כלל ועיקר", כלשונו.

8. מנגד, סומכת המשיבה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי שלשיטתה מאוזן ואין מקום להתערב בו; הנשק שנתפס בידי המערער לפי דוח המעבדה היה כזה שניתן לירות ממנו לכל דבר ועניין; הושת עונש על-פי הפסיקה הנוהגת ותוך התחשבות בטענה להגנה עצמית; עברו הפלילי של המערער כולל מאסר בפועל של כ-44 חודשי מאסר במצטבר, כשעל העבירה האחרונה הושת עונש של 12 חודשי מאסר בגין תקיפת בת זוג.

דין והכרעה

9. נקודת המוצא לדיונו היא כי בית המשפט ייטה שלא להתערב בעונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת או הראויה במקרים דומים, או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (ראולמשלע"פ 968/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (22.3.2021); ע"פ 4124/21 מדינת ישראל נ' רימוני, פסקה 10 (1.6.2022); ע"פ 1222/22 מדינת ישראל נ' נאצר, פסקה 10 (23.6.2022)).

10. המקרה שלפנינו אינו נמנה עם המקרים המצדיקים את התערבות ערכאת הערעור - העונש אשר הושת על המערער הולם את חומרת מעשיו ואינו סוטה לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת. בהינתן אמות מידה אלו, ניכר שאין מקום לקבל את הערעור.

11. עבירות הנשק באשר הן הפכו למכת מדינה. חומרתן היתרה והשפעתן על תחושת הביטחון של כלל אזרחי המדינה מחייבות הטלת ענישה משמעותית, גם על נאשם נעדר עבר פלילי (שאינו מעניינו במקרה דנן). מדיניות ההחמרה ביחס לכלל עבירות הנשק, אשר ניכרת בפסיקתו של בית משפט זה, באה לידי ביטוי סטטוטורי בסעיף 144(ז) לחוק העונשין אשר חוקק במסגרת תיקון מס' 140 לחוק (ראו: חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה), התשפ"ב-2021, ס"ח 2938). (וכן ראו מיני רבים: ע"פ 4215/18 ח'טיב נ' מדינת ישראל (8.7.2018); ע"פ 4207/21 נורי נ' מדינת ישראל (28.7.2021) (להלן: עניין נורי); ע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה (23.1.2022) (להלן: עניין אבו עבסה); ע"פ 8869/21 מדינת ישראל נ' קואסמה (13.3.2022) (להלן: עניין קואסמה); ע"פ 147/21 מדינת ישראל נ' ביטון (14.2.2021) (להלן: עניין ביטון)).

12. בעניין ביטון התייחס חברי, השופט א' שטיין (בהסכמת חברתי השופטת ר' רונן ובהסכמתי) למדיניות ההחמרה האמורה באומרו:

"עבירות נשק לסוגיהן היו זה מכבר למכת מדינה. האיסורים על עבירות כאמור באים להגן על ערכים חברתיים שכוללים שמירה על חיי אדם ועל שלמות גופו, וכן שמירה על סדרי חיים תקינים ושלווים שאינם מופרעים על ידי איש האוחז באקדח, ברובה, או בתת מקלע [...] הטלת עונשים חמורים ומרתיעים על עברייני נשק היא עיקר תרומתם של בתי המשפט למיגור התופעה ולהרחקת העבריין עם האקדח משגרת חייהם של אזרחי מדינה שומרי חוק." (ראו שם, פסקאות 7 ו-10).

13. בית משפט זה שב ומתריע השכם והערב על חומרתן של עבירות הנשק בחברה הישראלית בכלל, ובמגזר הערבי בפרט (ראו: עניין קואסמה, פסקה 16; עניין אבו עבסה, פסקה 15). עבירות אלו מגלמות סיכון רבתי לשלום הציבור, לביטחוננו ולסדר החברתי, כאשר חדשות לבקרים אנו עדים לתוצאותיהן ההרסניות ומעבר לכך הן משמשות קרקע פורייה לעבירות נוספות (עניין נורי, פסקה 9).

בהתאם לכך ולנוכח ריבוי מקרי הירי, יש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה בגין ביצוע עבירות נשק, החל מיצרני או מבריחי הנשק הבלתי חוקי, דרך הסוחרים בו ועד לאלו הנוטלים אותו לידם ועושים בו שימוש בלתי חוקי לרבות החזקה ונשיאה.

ואמנם ניכרת בשנים האחרונות מגמת החמרה בענישה לשם מיגור עבירות אלו (עניין אבו עבסה; ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקאות 15-16 לחוות דעתי).

14. הווה אומר: אין לקבל את טענת המערער, המבקש להפחית מחומרתן של עבירות של החזקה ונשיאת נשק באצטלה של הגנה עצמית. עלינו להעביר מסר חד וברור - כל מי שנושא ומחזיק נשק בלתי חוקי ואף אם מדובר בצורך להגנה אישית, עליו להיות מודע לכך שהוא עובר על החוק וצפוי לענישה קשה בדמות עונש מאסר משמעותי בפועל. במילים אחרות, הענישה המחמירה והבלתי מתפשרת צריכה לחול ללא קשר על כל עבירה בנשק לנוכח חשש מפגיעה ממשית בערכים החברתיים, ואיומים משמעותיים על שלום הציבור וביטחוננו.

במקרה דנן, המערער החזיק בנשק למעלה משנה וחצי ואף ידע שיש בכך עבירה. משכך, העונש שהושת עליו מבטא כנדרש את מעשיו ומתיישב עם מגמת ההחמרה בענישה בעבירות נשק. די בכך כדי לדחות את הערעור, אולם נתייחס, למעלה מן הצורך, גם לטענותיו האחרות.

15. המערער טוען כי העונש שהוטל עליו חמור יתר על המידה מאחר שהאקדח שנשא ברשותו היה כביכול רק "אקדח הזנקה" שהוסב ובקנה בית הבליעה היו פיסות נייר. בית המשפט המחוזי התייחס לטענה זו וקבע כי אף שהאקדח הוסב, הרי שמדוח המעבדה עולה כי כלי הנשק עונה להגדרת "נשק" לפי סעיף 144(ג) לחוק, כלומר מדובר בנשק אשר מסוגל לירות כדור שבכוחו להמית אדם. בהתאם לזאת, ומאחר שבמחסנית התואמת נמצאו 6 כדורים

ומשהמערער בעצמו אמר להגנתו כי נשא את הנשק לצורך הגנה עצמית, איננו יכולים לקבל את הטענה לפיה מדובר כביכול רק ב"אקדח הזנקה", והעובדה היא שנשא נשק לצורך שימוש אפשרי.

16. טענת המערער לפיה נסיבותיו לא נשקלו דיה, גם היא דינה להידחות מאחר שעל בית המשפט להעניק משקל עודף לאינטרס הציבורי בדבר הצורך להרתיע מפני ביצוע עבירות בנשק על פני נסיבות אישיות של הנאשם (ראו: עניין אבו עבסה). במקרה דנן מכלול נסיבותיו של המערער נשקלולקולה ולחומרה ובהן נסיבות חיו, גילו הצעיר יחסית, מערכות נישואיו, היותו אב לשלושה ילדים כשהצעיר בן שנה; ומנגד נטילת אחריות וחסכון זמן שיפוטי יקר.

כמו כן, לא ניתן להתעלם מעברו הפלילי: לחובתו 7 הרשעות קודמות במגוון עבירות חמורות בגינן ריצה תקופות מאסר מצטברות של כ- 44 חודשי מאסר; עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, איומים, סמים, החזקת אגרופן או סכין שלא כדיון, חבלה כשהעבריין מזוין, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והעלבת עובד ציבור; במסגרת הרשעתו משנת 2016 נידון ל- 12 חודשי מאסר; החזיק בנשק במשך כשנה וחצי, אף שידע כי מדובר בעבירה; בעת האירוע שלף את נשקו תוך מנוסה מהשוטרים שקראו לו לעצור.

17. בנסיבות האמורות, נוכח העובדה שקיימות נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - לזכותו ולחובתו של המערער, ונוכח שיקולי הרתעת הרבים בעבירות אלימות במרחב הציבורי, אני סבור כי העונש שנגזר על המערער אינו מחמיר עמו ואולי אף מקל.

18. סיכומו של דבר אציע לחברי ולחברתי לדחות את הערעור.

שׁוֹפֵט

השופט ח' כבוב:

אני מסכים.

שׁוֹפֵט

השופטת ר' רונן:

אני מסכימה.

שׁוֹפֵט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ח' בטבת התשפ"ד (20.12.2023).

שופטת

שופט

שופט
